

Ivan Golub, *Običan čovjek*, Zagreb, Ljevak, 2.
dopunjeno izd., 2014. (¹2013) 1156 str.

Ivan Supičić

supicic.ivan@gmail.com

Brza pojava drugog izdanja ove vrlo opsežne knjige govori dovoljno sama po sebi o interesu čitatelja za nju. Prvo je izdanje razgrabljeno, a drugo znatno dopunjeno. Ovako opsežne i bogate autobiografije naših domaćih autora rijetka su pojava, pogotovo kad su ispunjene poput ove tako vrijednim sadržajem koji obuhvaća ne samo veliko obilje životopisnih podataka o njezinu autoru, o njegovu radu te o mnogobrojnim autorovim susretima sa znamenitim i istaknutim, ali i tzv. malim, običnim ljudima, nego i mnogo refleksija i razmišljanja o njima, stvarima i događajima. Filigranski napisan tekst, protkan golemim brojem najsitnijih pojedinosti s preciznim navodima osoba, mjestâ, prilika i datumâ, navodi na pomisao da je autor pri njegovu pisanju jamačno koristio mnoge bilješke koje je ustrajno i kontinuirano vodio tijekom života kako bi, sačuvane, na kraju mogle rezultirati takvim obiljem u jednom jedinom sveobuhvatnom djelu. Riječ je tu, moglo bi se reći, i o ponekad posve običnim, banalnim stvarima, a često i o vrlo značajnim i sasvim posebnim.

Potekao iz skromne, ali plemenite seljačke obitelji iz Podravine, u kojoj je on bio najmlađe, petnaesto dijete, Ivan Golub je započeo svoje rano školovanje tako da se po njemu, pa ni nakon njegova nastavka u Zagrebu, sigurno nije moglo naslutiti kakva će biti budućnost tog dječaka naizgled ograničenih sposobnosti: dotle da će jednoga dana postati ne samo svećenik nego i znanstvenik, povjesnik, teolog, književnik i pjesnik te nadasve mudar čovjek blage naravi i smjernog, tihog držanja i nastupa, ali i izvanredne širine znanja i velikih, svjetskih priznanja. Golub će postati ne samo sveučilišni profesor (na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu), nego i objavljivati svoja djela na više jezika u Hrvatskoj i u svijetu, predavati na nizu sveučilišta u Europi i SAD-u i sudjelovati u radu važnih znanstvenih i drugih skupova, biti član uglednih crkvenih i drugih ustanova, ali i član više inozemnih akademija znanosti te dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Što čini osebjnost njegova života i osobito djela te opravdano privlači pozornost na njih? Golubov se velik znanstveni i spisateljski opus ne može nipo-

što sažeti u jednome kratkom prikazu poput ovoga, on je sastavljen od znatnog broja većih ili manjih sastavnica izrezbarenih na podlozi velike širine, na kojoj se one i u ovoj knjizi minuciozno redaju, svaka na svojem mjestu, pozorno izabrane, obrađene, prikazane. Tako, do najmanjih pojedinosti artikulirana, ova autobiografija nosi obilježja slična autorovim drugim djelima, sva satkana od malih, kratkih odlomaka zanimljivih i raznorodnih naslova unutar osam opsežnih poglavlja, od kojih svako nosi naslov jednoga od osam evanđeoskih blaženstava iz Kristova Govora na gori (Mt 5, 3-10); njima je dodano i deveto, iz Ivanova evanđelja: »Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju« (Iv 20, 29).

U ovome monumentalnom spisu Ivan Golub je na neki način podigao spomenik samome sebi. Ali i više od toga, a to je i najvažnije, pokazao je kako se jedan tako silno ispunjen život, prožet beskrajnim radom i vjernošću Bogu i vlastitoj životnoj zadaći, može plodno odraziti na druge i biti blagoslovom za druge. Golub je umno, majstorski, s umijećem spojio u svojim izlaganjima iznošenje pukih, čak sitnih činjenica i događaja (dakako uvijek doživljenih i iznesenih u svjetlu vlastitih perspektiva i interpretacija), s važnim povijesnim, i svjetovnim i crkvenim, pa tako i znanstvenim zbivanjima (uvijek prikazanima u širem kontekstu općih događanja), u koje je utkao uže, vlastite autobiografske doživljaje i susrete (popraćene refleksijama iz kojih izbijaju životno i duhovno iskustvo, dobrohotnost i mudrost). A sve prožeto nekom toplom ljudskošću i kršćanskom ljubavlju koje opravdavaju naslov ove knjige: »Običan čovjek«, kakvim – običnim čovjekom – Ivan Golub, posve neobično, smatra sebe premda u tom pogledu u određenom smislu ima itekako pravo.

No, Golub je ipak u mnogočemu neobičan, možda je čak u nečemu doista *maximus in minimis*, ako ništa drugo a onda po svom izvanrednom i svjetski priznatom proučavanju i poznavanju Jurja Križanića, koje ga je vodilo kroz knjižnice i arhive od Rima i Beča do Moskve i Petrograda u istraživanju života i djela toga našeg velikog čovjeka i vizionara. No Golub je takav *mutatis mutandis* i u nečemu drugom: po svojoj čovjekoljubivosti, prijateljstvu i bliskosti prema »običnom čovjeku«, kakvim i sebe smatra te želi biti: pa potekao je iz Kalinovca, iz redova jednostavnog naroda, iz njegove jezgre. U nemogućnosti da se tako golema knjiga primjereno prikaže na malom, ograničenom prostoru, na kraju dugujemo autoru – samo ispriku. A njezinim potencijalnim čitateljima možemo pak »pozavidjeti« na hrabrosti da krenu u njezino čitanje. A sudeći po njezinoj razgrabljenosti, hrabrih čitatelja, kojima tu knjigu preporučujemo, itekako ima...